

La Bottega d'Opera presenta 'Il filosofo di campagna'

Programa de mà

IL FILOSOFO DI CAMPAGNA

Divendres, 13 de maig (Sala 4, L'Auditori); Diumenge, 15 de maig (Teatre de Sarrià); Dilluns, 16 de maig (TNC, Sala Petita).

La Bottega d'Opera de l'Escola Superior de Música de Catalunya, dedicada a la recuperació i la producció operística, oferirà els propers dies 13, 15 i 16 de maig *Il filosofo di campagna* (1754) de **Baldassare Galuppi** (1706-1785), en la versió d'Ermanno Wolf-Ferrari. Sota la direcció escènica de **Sergi Belbel** i musical de **Dani Espasa**, les representacions s'afegeixen a la programació dels Grans Conjunts.

La producció de l'òpera *Il filosofo di Campagna* és el projecte d'enguany i compta amb la participació del binomi artístic constituït per Sergi Belbel i Dani Espasa per abordar un títol pertanyent al gènere de l'òpera bufa i que després de la seva estrena, al Teatro San Samuele de Venècia el 26 d'octubre de 1754, es va erigir com una de les òperes més apreciades i exitoses a l'Europa del moment. Aquesta va arribar ben aviat a Barcelona i, així, l'abril de 1758 es va representar al Teatre de la Santa Creu. En anys posteriors, i com a mostra del seu èxit, el 1768, se'n va fer una versió en castellà de Ramón de la Cruz del llibret de Carlo Goldoni.

La Sala 4 de L'Auditori de Barcelona (13 de maig), Teatre de Sarrià (15 de maig) i Sala Petita del Teatre Nacional de Catalunya (16 de maig) seran els tres espais on es podrà gaudir d'un títol que, d'alguna forma, es relaciona amb una de les línies de treball i recerca de La Bottega com ho és la contextualització del nostre patrimoni musical ja que, en el cas de *Il filosofo*, ens aproxima la coneixença del que era el gust i les preferències musicals a Barcelona durant la segona meitat del segle XVIII. La primera sessió (13 de maig a la Sala 4 de L'Auditori) és gratuïta, amb entrada lliure fins limitar l'aforament de la sala; per assistir a la representació al Teatre de Sarrià cal comprar entrades a la pàgina web del Teatre; la representació al TNC és gratis i només cal reservar.

El projecte de La Bottega d'Opera és el taller d'òpera de l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC). Des de la seva presentació, a la Temporada del Gran Teatre del Liceu l'abril de 2021, el projecte ha possibilitat un important treball transversal entre diferents àmbits i especialitats (cant, direcció, instruments orquestrals, correpetició, coaching vocal...), a la vegada que ha convidat a professionals externs pel que fa a la direcció musical i escènica. Amb aquests elements, acadèmicament, es tracta de donar el màxim de punts de vista diferents i, fins i tot contrastats, de com enfocar un treball interpretatiu i escènic.

FITXA ARTÍSTICA

Maria Monzó Pitarch, soprano (Eugenia)
Belén García Burgos, soprano (Lesbina)
Valentín Miralles Guardiola, baríton (Don Tritemio. 13 i 15 de maig)
Oriol Quintana, baríton (Don Tritemio. 16 de maig)
Alejandro López Amado, tenor (Rinaldo)
Enrique Padilla Monteoliva, baríton (Nardo)

Disseny de vestuari: Gustavo A. Villazán Martín amb el suport de Sara López
 Maquillatge: Ivana Rubio
 Llums: Kiko Planas
Sergi Belbel, direcció d'escena

Coordinació Bottega d'òpera ESMUC: Mireia Pintó
 Coordinació cant d'*Il filosofo di campagna*: Francesc Garrigosa i Alan Branch

ORQUESTRA DE L'ESMUC

Abel Antón, Marc Barrios, Georgy Mikheile, Xavier Querol, Elena Rodríguez, Aina Hujic, violins I.
 Carmen Guerra, Ana Fernández, María Avilés, Carmen Pascual, Inés Cárdenas, Inés Castells, violins II.
 Adela Beiro, Ana Cerdán, Zhongjin Gorane Ruiz, Iñigo Martínez, Leire Martínez De Rituerto, violes.
 Adrià Puigcerver, Sergi Sancho, Jana Tiscar, violoncel·ls.
 Sergio González, Pablo Rincón, contrabaixos.
 Roger Borràs, Xavier Martorell, oboès.
 Josep Vidal, Josep Fenollosa, trompes.
 Sara Escudero, Rebeca Rodríguez, flautes.
 Sarah Carbonare, fagot.
Dani Espasa, clave i direcció musical

Il filosofo di campagna (1754) de Baldassare Galuppi (1706-1785). Llibret de Carlo Goldoni (1707-1793). Reelaboració d'Ermanno Wolf-Ferrari (1876-1948). Casa Ricordi S.r.l., di Milano. Editors i propietaris.

UNA PRIMERA APROXIMACIÓ AL FILOSOFO DI CAMPAGNA DE GALUPPI

L'hegemonia de la musicologia germànica, centrada pel que fa al període i estil clàssics principalment en l'anomenada Primera Escola de Viena i el triumvirat constituït per Franz Joseph Haydn (1732-1809), Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) i Ludwig van Beethoven (1756-1791) ha deixat, massa sovint, en un segon terme a un bon nombre d'importants compositors que, en el seu moment històric, van marcar el gust i l'estil musicals del seu moment històric. Pensem, així, en noms com ara Niccolò Jommelli (1714-1774), Johann Adolf Hasse (1699-1783) o el compositor de l'òpera *Il filosofo di campagna*, Baldassare Galuppi (1706-1785).

Nascut a l'illa de Burano, d'aquí el seu sobrenom d'«*il Buranello*», aproximar-se a Galuppi és fer-ho també dins aquell interessant moment de la història de la música on es van dissoldre trets i característiques propis del barroc per endinsar-se en noves lingüístiques que van acabar afectant en la constitució de l'anomenat estil galant, base junt al conegut *empfindsamer Stil* (estil sensible) del Nord d'Alemanya, del posterior estil clàssic assolit, segons una autoritat com el musicòleg Charles Rosen, amb la composició dels *Quartets russos* (1781) per part de Franz Joseph Haydn. Des de la mort de Johann Sebastian Bach, el 28 de juliol de 1750 a Leipzig, fins aquell any 1781 moltes coses van passar en la història de la música. Una d'elles va ser el desenvolupament a Nàpols, a partir de 1730, de l'anomenada *opera buffa* que va iniciar-se, si no abans, amb l'*Intermezzo de La serva padrona* (1733) de Giovanni Battista Pergolesi (1710-1736). Precisament al gènere de l'esmentada *opera buffa* pertany el nou projecte que ens presenta La Bottega d'Opera de l'ESMUC: *Il filosofo di campagna*.

Estrenada al Teatro San Samuele de Venècia, el 26 d'octubre de 1754, ja des de la seva estrena es va erigir en una de les òperes més apreciades i exitoses, al costat d'altres com l'esmentat títol de Pergolesi o *La buona figliuola* (1760) de Niccolò Piccinni (1728-1800), un dels grans rivals de C. W. Gluck (1714-1787) a París. Des de l'esmentada estrena a Venècia, l'òpera va recórrer pels principals teatres de ciutats d'Alemanya (Frankfurt, Dresden, Mannheim, Munic), Txèquia (Praga, Bratislava), però també Brussel·les, Sant Petersburg i...Barcelona.

En una data tan pròxima a la seva estrena com l'abril de 1758, aquesta va arribar al Teatre de la Santa Creu on, fins i tot, ens anys posteriors, exactament el 1768, se'n va fer una versió en castellà amb una traducció del llibret de Carlo Goldoni a càrrec de Ramón de la Cruz.

Les aventures i confusions amoroses entre les pretensions de Don Tritemio per fer casar la seva filla Eugènia amb el filòsof (Nardo), malgrat estar ella enamorada de Rinaldo van agradar d'allò més al seu moment històric, però també en temps més pròxims a nosaltres. És per això que a principis del segle XX el compositor venecià Ermanno Wolff-Ferrari en va fer una edició crítica, de fet una reelaboració en tota regla, que va servir i sumar com a base per a la creació d'òperes pròpies basades en llibrets del mateix Goldoni com ara *Le donne curiose* (1903) o *Il Campiello* (1936).

Després d'altres projectes operístics de La Bottega d'Opera, centrats en la recuperació de patrimoni musical català (*I Due Gobbi / La principessa filosofa*) i de dones compositoras (*Cendrillon* de Pauline Viardot), de la mà del binomi Sergi Belbel i Dani Espasa ara som convidats a conèixer un títol que, d'alguna forma, també ens aproxima al que era el gust i les preferències del Teatre de la Santa Creu de Barcelona i a conèixer una mica millor les preferències musicals a Barcelona durant la segona meitat del segle XVIII.

Oriol Pérez i Treviño

NOTES SOBRE EL VESTUARI D'AQUESTA PRODUCCIÓ

El vestuari ha estat dissenyat amb la idea d'una actualització de la silueta de la indumentària del segle XVIII, simplificant formes i materials. Tot donant un toc colorista al grup i identificant cada personatge amb un color segons la seva essència i amb la intencionalitat que el director ha volgut impregnar en ells.

La inspiració parteix de la increïble estètica del dramaturg Robert Wilson, tot i que és impossible replicar la seva personalitat sobre els seus espectacles (i el modest esforç dels estudiants participants). El

minimalisme de Wilson sí que ha estat una regla a complir en el vestuari i maquillatge d'aquesta posada en escena, però sense fugir de la comicitat de l'obra.

Gustavo A. Villazán

LES ESCENES DE L'ÒPERA *IL FILOSOFO DI CAMPAGNE*

ACTE I

Escena I

Eugenia, una noble i Lesbina, la seva criada, es troben en el pòrtic de la casa, cantant una cançó sobre la rosa i el gessamí, i sobre com aquestes flors perden la seva bellesa i joventut quan les flors es marceixen, igual que les dones. Eugenia li prega a Lesbina que deixin de cantar-la, ja que li fa recordar que ella no podrà fer ús de la seva joventut per culpa del seu pare, Don Tritemio, qui li ha concertat un matrimoni amb Nardo. Lesbina bromeja, dient-li que no parlaria així si el matrimoni fos amb Rinaldo, el cavaller amant d'Eugenia. Davant aquest comentari, Eugenia demana desesperadament ajuda i comprensió a Lesbina.

Escena II

Lesbina es compadeix d'Eugenia, i reflexiona sobre que és millor no tenir res si una no té el que vol. En aquest moment apareix Don Tritemio, que està interessat en la Lesbina. Ella, per rebutjar a Don Tritemio, li canta tres cançons sobre el rave, la xicoira i l'amanida, fent-les servir com a metàfores sexuals per explicar-li que ella no té interès en un home vell, quan ella encara és jove.

Escena III

Don Tritemio ha entès les metàfores que ha utilitzat Lesbina, però tot i això, ell encara té esperances de tenir relacions amb ella. Per altra banda, Don Tritemio reflexiona sobre l'encert que suposa concertar el matrimoni d'Eugenia amb Nardo, un pagès, al contrari que ells, però a qui tothom coneix com a filòsof per la seva saviesa i que, a més, té molts diners.

Apareix Rinaldo, el cavaller amant d'Eugenia, i es presenta a Don Tritemio. A continuació li demana la mà de la seva filla. Don Tritemio li respon amb un no, i Rinaldo li demana una explicació. El vell es manté en el seu no, sense donar cap altra explicació.

Escena IV

Rinaldo es nega a sofrir tal insult per part de Don Tritemio i jura que Eugenia serà seva i que el seu pare es penedirà de tot el que li ha fet.

ACTE II

Escena I

Eugenia i Rinaldo canten una cançó sobre el seu amor, comparant-lo amb alguns animals que, igual que ells, van buscant al seu company de vida. Irrampa Lesbina i els diu que ja està arribant Nardo a la casa per

planejar la boda. Davant el desconsol de la parella, Lesbina decideix ajudar-los, utilitzant el seu enginy.

Escena II

Apareix Nardo, reflexionant sobre el seu futur matrimoni i jurant que mai canviarà la seva filosofia, encara que es casi amb una noble, sent ell un pagès. Just en aquest moment apareix Lesbina, que fent-se passar per Eugenia sedueix a Nardo per ajudar a la seva senyora, encara que en realitat se n'adona que a ella li agrada el Nardo, i que també està actuant pel seu propi benefici.

Escena III

Lesbina marxa i deixa a Nardo boig per ella. Apareix Don Tritemio i Nardo li explica que ja ha conegut a Eugenia i que està encantat amb ella, així que decideixen posar en marxa els tràmits per la boda. Don Tritemio va a buscar a la seva filla, sense conèixer el pla d'Eugenia i Lesbina. Eugenia s'amaga i Lesbina juga a desaparèixer i a aparèixer quan Nardo es queda a soles, perquè així Nardo li doni l'anell de compromís, i torna a marxar quan arriba Don Tritemio, dient al Nardo que per la seva timidesa no vol que el seu pare els vegi junts.

ACTE III

Escena I

Nardo canta una cançó sobre l'amor, dient que encara que es casi amb la seva amada, mai perdre la seva llibertat ni patirà mai. En aquest moment arriba Rinaldo, qui s'enfronta a Nardo dient-li que ell és l'amant de la filla de Don Tritemio. Nardo li diu que li cedeix a Eugenia, perquè ell creu que ella li està sent infidel, sense saber que en realitat ell està promès amb Lesbina. Rinaldo marxa conforme.

Escena II

Apareix Lesbina i Nardo li diu empenyat que ell només vol evitar problemes i tenir pau, que aquesta és la seva única filosofia. Lesbina s'obre a Nardo i li explica que ella no és Eugenia, però sí que hi ha una cosa que és certa, i és ella l'estima i que vol ser seva. Li confessa entre llàgrimes que es diu Lesbina i que és la criada. Nardiu li diu que no li importa de quina classe social sigui i que, si ella l'estima de veritat, ell també a ella. Li explica quins són els 5 dons de les dones: l'honestedat, la bellesa, la criança, l'abundància i la virtut, però que d'aquesta última ja se'n fa ús. Després d'aquesta explicació, Lesbina li diu que no li decebrà en cap d'aquests dons, i ambdós es declaren el seu amor.

Escena IV

Don Tritemio interromp a Lesbina i a Nardo, i en un atac de còlera comença a maleir-los i a preguntar on és la seva filla, que apareix just després amb Rinaldo i ambdós li demanen perdó. Ambdues parelles li expliquen la situació a Don Tritemio i Lesbina anuncia que prompte serà avi, perquè Eugenia està embarassada. Al final, l'òpera acaba amb la següent filosofia: "Ja sigui per delit, ja sigui per despit, l'amor donarà plaer al cor."

LA BOTTEGA D'OPERA 2022

El projecte *La Bottega d'Opera* és el taller d'òpera de l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC). A partir del concepte en llengua italiana de "Bottega", que podem definir com "la rebotiga de l'òpera", això és l'espai on es preparen els projectes, aquesta va néixer amb la voluntat d'oferir als estudiants una experiència professionalitzadora del món operístic. Talment com un més dels Grans Conjunts de l'ESMUC, *La Bottega* ha possibilitat un treball transversal entre el cant, la direcció, els instruments orquestrals, la correpetició o el *coaching* vocal, a la vegada que ha convidat a professionals externs pel que fa a la direcció musical i escènica. Amb aquests elements es tracta de donar el màxim de punts de vista diferents i, fins i tot contrastats, de com enfocar el treball interpretatiu i escènic. Amb la intenció de fer-ho el més proper possible a la realitat professional, però entenent que ens trobem en un context acadèmic i pedagògic, *La Bottega* va iniciar les seves activitats el curs 2019-2020 amb *Il filosofo di campagna* de Baldassare Galuppi però les representacions van haver de cancel·lar-se a causa de la pandèmia de la Covid-19. Finalment, *La Bottega* va presentar-se a la Temporada 2020-2021 del Gran Teatre del Liceu amb un projecte de recuperació de patrimoni musical català amb obres de Carles Baguer i Marcos da Portugal.

Altres projectes de la *Bottega* han estat representacions de l'òpera *Cendrillon* de la compositora Pauline Viardot amb motiu del bicentenari del naixement d'aquesta cantant i compositora i el curs vinent al Palau de la Música Catalana està prevista la recuperació, en temps moderns, de l'oratori *Isacco* de Marianne von Martines. La mezzosoprano, cantant d'òpera i professora de l'ESMUC, Mireia Pintó, és la coordinadora del projecte.

DANI ESPASA

Nascut a la Canonja, va estudiar piano als Conservatoris de Tarragona i Barcelona, i arquitectura a l'UPC de Barcelona. Ha treballat com a compositor, pianista i director musical de teatre, dansa i televisió (TV3 i TVE). A més de ser productor i compositor de diversos discos de Lídia Pujol, també és director musical, pianista i acordionista de la cantant Maria del Mar Bonet. Ha dirigit l'ensemble de música contemporània Bcn216, i ha estrenat i enregistrat peces per a piano del compositor Joan Albert Amargós i Enric Granados. Des del 2003 és pianista i clavecinista col·laborador de l'OBC, amb qui ha enregistrat com a solista pels segells Naxos, Harmonia Mundi i BIS Records.

Després de completar els estudis de clavicèmbal i baix continu amb Béatrice Martin a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC), cursos amb Pierre Hantaï i Olivier Beaumont, i estudis de música de cambra amb J. Savall, P. Memelsdorff, J. P. Canihac i M. Kraemer, inicia una intensa activitat en grups de música barroca, renaixentista i medieval. En aquesta etapa treballa amb Hespèrion XXI, Le Concert des Nations, Mala Punica, La Hispanoflamenca, Les Sacqueboutiers de Toulouse i La Caravaggia. Ha actuat en prestigiosos festivals de música i sales de concerts d'Europa, Amèrica i Àsia. Des del 2005 és el director de l'orquestra barroca *Vespres d'Arnadí*.

Actualment, és professor d'Improvisació i de Música de cambra a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC).

SERGI BELBEL

Autor, director i traductor teatral. Llicenciat en Filologia Romànica i Francesa per la UAB. Membre fundador de l'Aula de Teatre de la UAB. Professor de Dramatúrgia de l'Institut del Teatre de Barcelona des de 1988. Director artístic del Teatre Nacional de Catalunya de 2006 a 2013.

Ha escrit unes vint obres teatrals, entre les quals destaquen: *Elsa Schneider*, *Tàlem*, *Carícies*, *Després de la pluja*, *Morir*, *La sang*, *El temps de Planck*, *Forasters*, *Mòbil*, *A la Toscana* i *Fora de joc*. Algunes d'aquestes obres s'han representat a diversos països d'Europa i Amèrica: Portugal, França, Alemanya, Gran Bretanya, Bèlgica, Holanda, Àustria, Dinamarca, Noruega, Suècia, Finlàndia, Islàndia, Eslovènia, Croàcia, Polònia, Itàlia, Grècia, Luxemburg, Canadà, Estats Units, Colòmbia, Argentina, Mèxic, Brasil, Uruguai, Xile...

Ha traduït, entre d'altres, obres de Molière, Goldoni, Koltès, Marivaux, De Filippo, Pèrec, Jon Fosse i Beckett.

Ha dirigit obres d'autors clàssics i contemporanis: Shakespeare, Calderón, Molière, Goldoni, Koltès, Mamet, De Filippo, Marivaux, Némirovsky, Guimerà, Vilanova, Benet i Jornet, David Plana i Jordi Galceran, entre d'altres.

Ha obtingut, entre altres guardons, el Premi Nacional de Literatura Dramàtica de la Generalitat de Catalunya 1993-95, el Premi Nacional de Literatura Dramàtica del Ministeri de Cultura espanyol, el premi Molière 1999 a la millor obra còmica (*Després de la pluja*), el Premi Nacional de Teatre 2000 de la Generalitat de Catalunya, el Premi Max de las Arts Escèniques 2002 a la projecció internacional, el Premi Ciutat de Barcelona de les Arts Escèniques 2003 per la dramatúrgia i la direcció de dissabte, diumenge i dilluns de De Filippo (TNC, 2002) i recentment el Premi Sant Jordi 2021 per la seva novel·la *Morir-ne disset*.

A la Sala Beckett Sergi Belbel ha impartit nombrosos cursos i seminaris. A més, s'hi han pogut veure *Minimal. Show*, coescrita amb Miquel Górriz (1990), *La sang* (1999) i *Una gossa en un descampat* de Clàudia Cedó (2018 i 2019) i *Beckett's Ladies: Passos, Bressol, No jo, Anar i tornar* de Samuel Beckett (2019).

ESCOLA SUPERIOR DE MÚSICA DE CATALUNYA

Escola Superior de Música de Catalunya
 C. Padilla, 155 – Edifici de L'Auditori – 08013 Barcelona
 Tel. 933 523 011
www.esmuc.cat

@esmuccat

@esmuccat

canalESMUC

@esmuccat